

KAPPINGARFØRI
FØROYA

- klára vit at kappast?

2017

INNIHALD

FØROYSKA KAPPINGARFØRIÐ STYRKT MUNANDI	4
FREISTANDI AT REKA VINNU Í FØROYUM	6
STØRSTU FORÐINGARNAR FYRI FØROYSKU VINNUNA	10
ÓSTABILITETUR OG TUNG ALMENN UMSITING	12
ATGONGD TIL FÍGGING	14
OV LÁG ORKA TIL NÝSKAPAN	16
NIÐURSTØDA OG TILMÆLI	21
ÁSTØÐI	23
VIÐGERÐ	23

Útgevandi: Føroya Arbeiðsgevarafelag
Útgivið: September 2017
Ábyrgd: Føroya Arbeiðsgevarafelag
Gjørt kanning: Anna Eystberg Hofgaard

Talgild útgáva (PDF fíla) kann takast niður av
heimasíðuni hjá Vinnuhúsinum við fullum appendix

Sniðgáva: Sansir
Prent: Føroyaprent
Svanamerktur prentlutur, 541 705

» “Eg vóni, at vinnan og politiska skipanin tekur væl ímóti hesi kanning, sum Føroya Arbeiðsgevarafelag hevur latið gjørt, og at hon verður nýtt til at styrkja føroyska kappingarførið enn meir.

Mín vón er, at hendan kanning verður afturvendandi við jøvnum millumbili, soleiðis at vinnan og politiska skipanin í Føroyum hava eitt amboð, sum kann vera við til at menna og stimbra Føroyar til at vera millum heimsins mest kappingarføru lond.”

*Bogi Jacobsen,
formaður í Føroya Arbeiðsgevarafelag*

» Eg fegnist um, at kappingarførið hjá Føroyum er nógv styrkt. Kanningin er eitt kærkomið amboð, tí hon eggjar okkum til at taka ábyrgd og tryggja langtíðar kappingarførið. Skal góða gongdin halda fram, mugu vit gera fleiri íløgur í nýhugsan og nýskapan. Samstundis mugu vit í politisku skipanini starva miðvíst saman við vinnuni við tí fyri eyga at gera eina langtíðarætlan, ið skal beina burtur forðingar og áhaldandi stimbra kappingarførið hjá Føroyum.”

*Poul Michelsen, landsstýrismaður
í Uttanríkis og Vinnumálum*

» Tøkniliga menningin gongur við rúkandi ferð og fer ómakaleyst um landamørk. Íløgur í nýhugsan og nýskapan eru ein fortreyt fyri, at vit í okkara vinnugrein eru kappingarfør og harvið eru við til at stimbra langtíðar kappingarførið hjá Føroyum. Íløgur í nýskapan eru ofta kostnaðarmiklar, og kann tað taka ár, áðrenn íløgur er vunnin innaftur. Tí er neyðugt við einum gagnligum og støðugum umhvørvi at reka vinnu í Føroyum, ið eggjar fyrítøkum sum okkara at gera íløgur í nýskapan. Tað krevur millum annað, at tað almenna tálmar sín leiklut í vinnuligum virkseimi, so at vinnulívið kann kappast í einum støðugum handilsligum umhvørvi uttan skeiklandi ávirkan frá almennum aktørum.”

Rúnar Reistrup, stjóri í Vodafone

**FØROYSKA
KAPPINGARFØRIÐ
STYRKT MUNANDI**

Føroya Arbeiðsgevarafelag hevur gjørt hesa kanning við tí fyri eyga, at geva politikarum og føroyska vinnulívinum móguleika at síggja, hvussu kappingarfør vit eru sum land, samanborið við okkara kappingarneytar og umheimin, umframt hvar vit hava móguleikar at betra um langtíðar kappingarførið.

Hóast heimsbúskaparliga gongdin er stagnerað, er føroyski búskapurin í støðugari framgongd; vit hava methøgan fólkvækstur, vaksandi samband og samhandil við umheimin, vaksandi eftirspurning og útboð av hægri lesnaði, lágt arbeiðsloysi og lágan prísvækstur.

Føroyska kappingarførið er samstundis styrkt munandi, síðan kanningin varð gjørd á fyrsta sinni í 2009. Føroyar liggja á einum 38. plássið samanborið við øll heimsins lond, og lógu vit á einum 79. plássið í 2009.

Føroyar verða, sambært allýsing hjá World Economic Forum (WEF) og grundað okkara høga BTÚ, lýstar sum ein nýskapanarrikin tjóð. Langtíðar kappingarførið er sostatt treytað av nýhugsan og nýskapan. Tá verður samstundis tikið fyri givið, at grundleggjandi viðurskifti, ið snúgva seg um almennar og privatar stovnar, infrakervi, makrobúskap, fólkkaskúla og heilsu, eru nøktandi. Samstundis verða hægri krøv sett til, at vinnan er framkomin og nýskapandi, sum drívmeði fyri langtíðar kappingarførið.

Fyri at bota um forðingarnar er neyðugt við kapitali (fíggarligum íløgum) og talenti (evnaríðum og nýskapandi fólki) úr øllum heiminum. Í mun til at tiltrekkja og varðveita kapital og talent eru størstu kappingarneytar okkara hini Norðurlöndini.

Úrslitini frá kanningini vísa, at størstu forðingarnar fyri føroysku vinnuna eru:

- politiskur óstabilitetur
- tung almenn umsiting
- landsstýris óstabilitetur
- atgongd til fígging
- ov lág orka til nýskapan

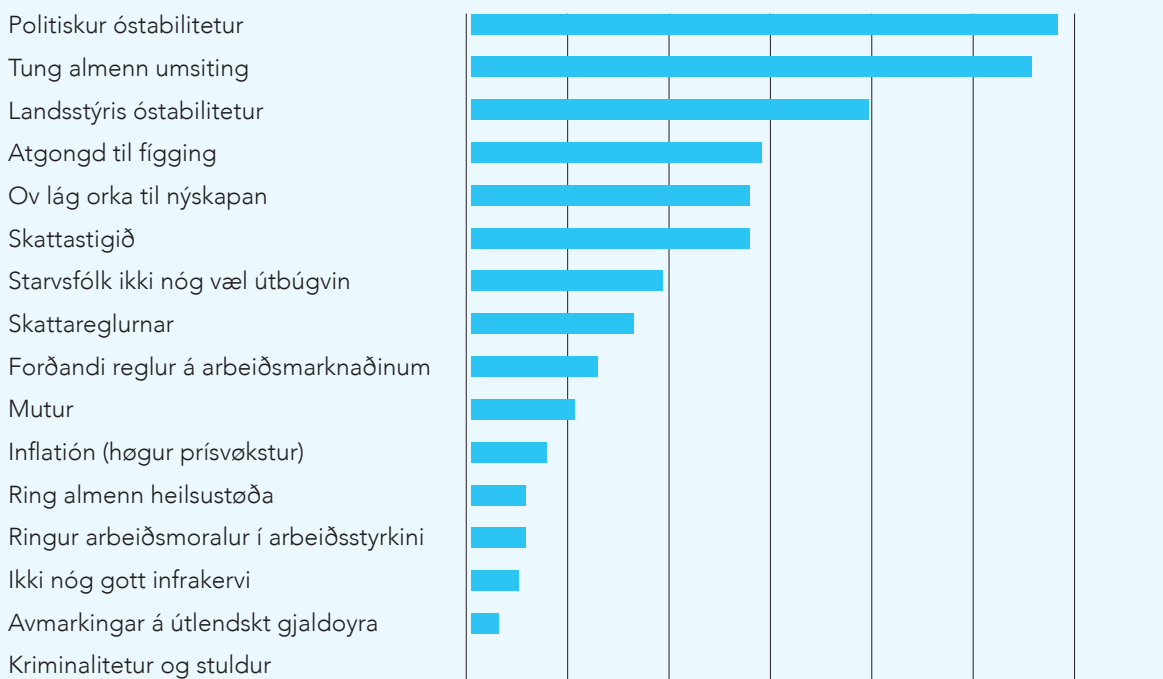
Fyri at bota um forðingarnar og økja um kappingarførið verður mælt til, at politiska skipanin ger strategiskar langtíðarsemjur. Við hesum gerast umstøðurnar at reka vinnu í Føroyum støðugar og gagnligar, og hetta stimbrar føroyskum fyrirkum til at gera íløgur í nýskapan. Tá fyrirkur eru nýskapandi, verða tær samstundis meira freistandi fyri útlenskar íleggjarar og talent. Til tess at stimbra effektivisering og nýskapan, verður eisini mælt til eitt tættari samstarv og samanspæl millum vinnuna og politisku skipanina, millum vinnuna og granskingarstovnar/skúlaverkið og millum fyrirkurnar sínamillum.

FREISTANDI AT REKA VINNU Í FØROYUM

Føroyska kappingarførið er styrkt munandi síðan 2009, og eru vit farin frá 79. plássi til 38. pláss, í mun til 138 av heimsins londum. Fyri at styrkja langtíðar kappingarførið er tó neyðugt hjá vinnuni og politisku skipanini at leggja meira orku í nýhugsan og nýskapan.

STØRSTU FORÐINGAR FYRI FØROYSKT VINNULÍV

Kelda: Spurnarbløð send til stjórar í størstu føroysku fyrirkunum, 2017

Stjórar í føroyskum fyrirkunum við fleiri enn 20 starvsfólkum vórðu bidnir um at nevna 5 tær størstu forðingarnar fyri vinnulívið í Føroyum, á stigum millum 1 (størsta forðingin) og 5. Úrslitini eru vektaði í mun til hvussu stórar forðingarnar tykjast hjá vinnuni.

Lyklatøl, 2017

Fólkatal (milliónir) 0,05

BTÚ (US\$ milliardir) 2,55

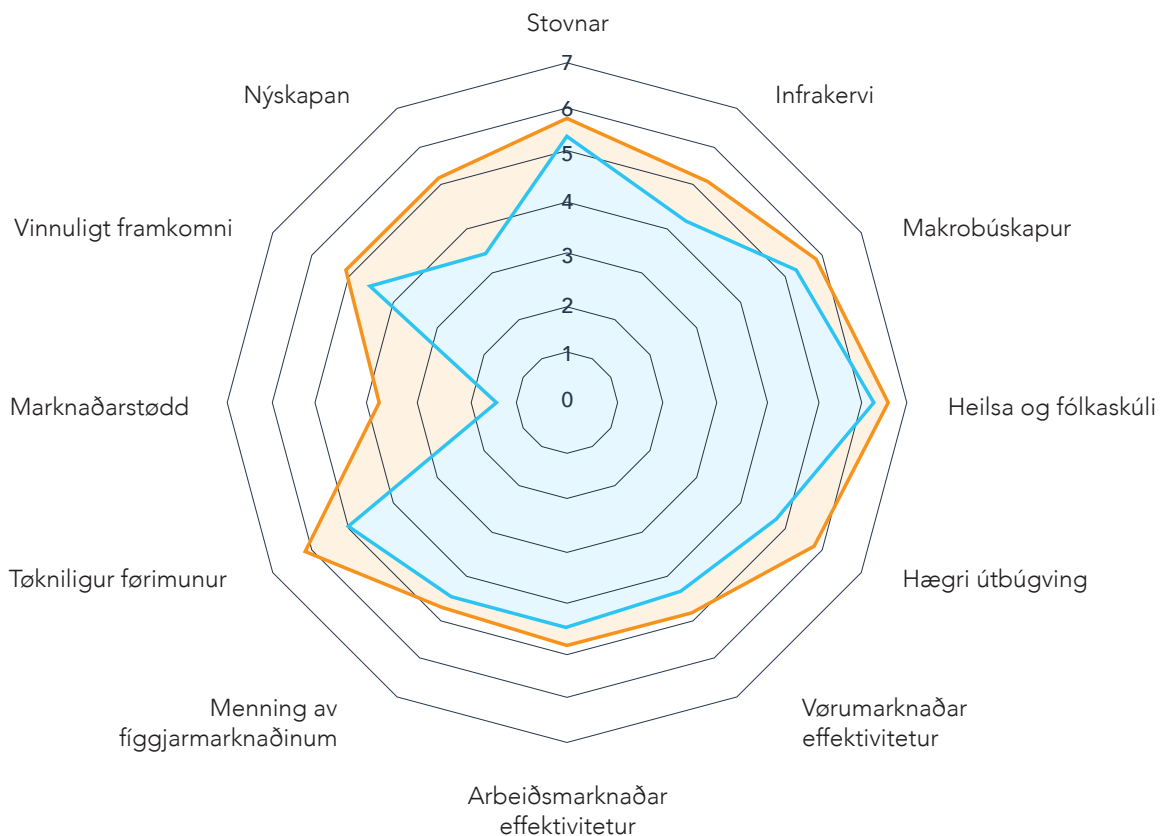
BTÚ per íbúgva (US\$) 51078,8

Kelda: Hagstova Føroya

YVIRLIT YVIR AVRIK	Pláss / 138	Stig (1-7)	Pláss í 2009
Global Competitiveness Index	38	4,48	79
Evnisyvirlit A: Grundleggjandi viðurskipti	27	5.4	24
Øki 1: Stovnar	16	5.4	25
Øki 2: Infrakervi	47	4.5	33
Øki 3: Makrobúskaparligt umhvørvi	32	5.4	19
Øki 4: Heilsa og fólkaskúli	25	6.3	14
Evnisyvirlit B: Viðurskipti, ið stimbra effektivitetin	52	4.3	73
Øki 5: Hægri útbúgving	36	4.9	38
Øki 6: Vørumarknaðar effektivitetur	39	4.6	66
Øki 7: Arbeiðsmarknaðar effektivitetur	19	4.8	74
Øki 8: Menning av figgjarmarknaðinum	26	4.7	84
Øki 9: Tøkniligur førimumur	34	5.2	30
Øki 10: Marknaðarstødd	137	1.4	130
Evnisyvirlit C: Nýskapandi viðurskipti	39	4.0	75
Øki 11: Vinnuligt framkomni	28	4.7	73
Øki 12: Nýskapari	49	3.5	86

FØROYAR OG NORÐURLOND

— FØROYAR — NORÐURLOND

BÚSKAPARMENNING

	Støði 1: Faktorriknar tjóðir	Yvirgongd frá støði 1 til 2	Støði 2: Effektivitets- riknar tjóðir	Yvirgongd frá støði 2 til 3	Støði 3: Nýskaparar- riknar tjóðir
BTÚ per íbúgva (USD)	<2,000	2,000-2,999	3,000-8,999	9,000-17,000	>17,000
Vekt fyri grundleggjandi viðurskifti	60%	40-60%	40%	20-40%	20%
Vekt fyri viðurskifti, ið stimbra effektivitetin	35%	35-50%	50%	50%	50%
Vekt fyri nýskapandi viðurskifti	5%	5-10%	10%	10-30%	30%

Hendan kanning er gjord eftir sama leisti, sum World Economic Forum á hvørjum ári skipar The World Competitiveness Report eftir. Kanningin fevnir um 12 øki, ið World Economic Forum metur hava størstu ávirkan á samlaða kappingarfærið hjá einum landi.

Føroyska kappingarfærið er styrkt munandi, og klára vit okkum væl millum heimsins størstu tjóðir. Vit hava tikið okkum nóg fram, tá tað snýr seg um vøru- og arbeiðsmarknaðar effektivitet, menning av fíggarjarmarknaðinum, vinnuligt framkomni og nýskapan. Øll 12 økir hava ávirkan á samlaða kappingarfærið, hóast tey verða vektað alt eftir, hvussu høgt BTÚ landið hevur.

Føroyar hava eitt BTÚ per íbúgva á 51.078,8 USD (svarandi til DKK 350.000)¹. Grundleggjandi viðurskiftini (øki 1-4) vektað 20%, viðurskifti, ið stimbra effektivitetin (øki 5-10) vektað 50%, og nýskapandi viðurskifti (øki 11 og 12) vektað 30% av samlaða kappingarfærinum.

Hóast vit hava tikið okkum nóg fram á fleiri økjum, eru vit framvegis aftanfyri hini Norður-londini. Serliga eru vit aftanfyri, tá tað snýr seg um tækniligan førimum og nýskapan – tey øki, ið vekta lutfalsliga mest í samlaða kappingarfærinum. Fyri at styrkja langtíðar kappingarfærið er neyðugt, at bæði politiska skipanin og vinnan leggja størri dent á at styrkja hesi øki.

Sterkir privatir og almennir stovnar eru nakrir av grundsteinunum undir einum langtíðar kappingarfæri. Føroyskir stovnar tykjast sterkir, og skora vit 5,44 av 7 møguligum. Kortini meta føroyskar fyrirkur, at størsta forðingin fyri føroyskt vinnulív er vantandi politiskar langtíðar semjur, ið tryggja støðugar karmar fyri føroyskt vinnulív.

Harumframt hevur vinnan vantandi álit á etiska standardin hjá politikarum, á at almennur peningur verður gagnnýttur skynsam og á gjøgnumskygni, tá politiskar broytingar verða framdar. Hesi eru millum fáu økini við afturgongd í mun til kanningina frá 2009.

Hugsast kann, at knappligar broytingar í eitt nú skattaskipanini er ein av orsøkunum til, at fyrirkurnar meta føroyskan politikk sum verandi óstabilan. Knappligar lógarbroytingar krevja, at fyrirkurnar nýta orku til at kunna seg um broytingarnar og skipa virksema eftir hesum – orka, ið var ætlað øðrum virksema, eitt nú nýskapan.

Føroyar eru eitt trygt land at liva og reka vinnu í; her er nærum einki mutur, tjóvari ella hóttan um yvirgang, og er hetta ein kappingarfyrimumur í mun til at varðveita og tiltrekkja kapital og talent. Harumframt metur vinnan, at arbeiðsmoralurin er góður í arbeiðsstyrkjuni, og er hetta ein góð fortreyt fyri, at starvsfólk eru áhugað at arbeiða við nýhugsan og nýskapan.

Kortini metir vinnan, at inntøkuskattastigið og sosialar veitingar gera arbeiðsmarknaðin minni áhugaverdan fyri arbeiðstakarar. Harumframt arbeiða lutfalsliga nógvir føroyingar uttanlands og búgva í Føroyum, og kann tað hugsast at vera orsakað av, at vanligi føroyski inntøkuskatturin er ov høgur og sostatt ikki kappingarføru. Vantandi skattainntøkur frá føroyingum, ið arbeiða uttanlands, ger tað helst fíggarliga meira trupult hjá politisku skipanini at gera íløgur í nýskapan.

Útboðið av hægri útbúgvingum er vaksið munandi síðan 2009, og hevur hetta við sær, at vit í størri mun megna at varðveita evnarík fólk í Føroyum. Tó metir vinnan ikki, at føroyska skúlaverkið í nóg stóran mun nøktar tørvin hjá vinnuni, umframt at

1 <http://www.hagstova.fo/fo> (Vitjað 30.06.17)

eftirútbúgvingar ikki í nóg stóran mun eru tøkar í Føroyum.

Hetta bendir á, at stórir tørvur er á at fáa heim- aftur føroyingar, sum nema sær útbúgving og arbeiðsroyndir uttanlands, umframt útlendsk talent (evnarík og nýskapandi fólk), ið kunnu geva íblástur og íkast til føroyskt vinnulív.

Sambært kanningin er føroyski arbeiðsmarknað- urin lutfalsliga smidligur, og er løntakarin væl vardur av sáttmálum og rættarskipanini.

Hinvegin vísur kanningin, at lønin hjá løntakarum ikki avspeglar og fylgir framleidni nóg væl, umframt at starvsfólk ikki hava nóg stórt rásarúm, soleiðis at tey verða eggjað til nýskapan. Hetta kann vera ein forðing í mun til at varðveita og tiltrekkja talent.

Tað er lutfalsliga lætt at reka vinnu í Føroyum, og hava vit samanborið við hini Norðurlondini lægsta partafelagsskatt², umframt einklar skattareglur. Hóast hetta metir vinnan, at inntøkuskattastigið er ov høgt, og er hetta ein tann størsta forðingin fyri at tiltrekkja talent og fyri vinnuliga framgongd.

Tað er lætt, skjótt og bíligt at seta fyrítøku á stovn í Føroyum. Harumframt er gott infrakervi, lágur tollur á innfluttum vørum, lutfalsliga fáar fyrítøkur og lítil kapping á føroyska marknaðinum. Tað er sostatt lutfalsliga lætt hjá fyrítøkum og íleggjarum at koma inn á føroyska marknaðin. Tó, metir vinnan, at krøv um loyvi, ásetingar, fráboðanir og mannagongdir í sambandi við inn- og útflutning eru forðingar fyri føroyskar fyrítøkur, ið útflyta úr Føroyum, og útlendskar fyrítøkur, ið innflyta til Føroyar.

Tað er lutfalsliga lætt og freistandi at gera íløg- ur í Føroyum; íleggjarar eru væl vardir av rætt- arskipanini, vit hava sterkan búskap, vit hava lágt vinnuligt skattastig umframt skattafrælsi til íleggjarar, ið eru fevndir av tvískattaavtalum. Hóast hetta metir vinnan, at reglur og ásetingar avmarka útlendskar íløgur. Umframt at gera tað freistandi fyri útlendskar íleggjarar, er tað neyðugt, at tað eisini er freistandi og lønsamt hjá føroyskum

fyrítøkum at reka vinnu í Føroyum, av tí at flestu íleggjarar verða tiltrektir av fíggarliga sterkum og nýskapandi fyrítøkum, har útlitini fyri avkasti eru størst.

Við nýggjastu tøknum eru góðir móguleikar fyri nýhugsan og nýskapan. Føroyskar fyrítøkur eru væl fyri, tá tað snýr seg um tøkniligan førimumun; nýggjasta tøkkin er tøk, og fyrítøkurnar duga væl at taka tøkkin til sín. Nýggj tækni hevur ofta nýskapan við sær. Tó metur vinnan seg ikki hava nóg stóra orku til nýskapan, og ger tað, at tær kanska ikki fáa sum mest burturúr móguleikunum at styrkja kappingarførið.

Hinvegin bendir kanningin á, at føroyskar fyrítøkur í stóran mun eru early adapters³ og taka nýggju tøkkin til sín stutt eftir, at hon er komin á markn- aðin. Tá liggur størsti fíggarligi váðin hjá teimum útlendsku nýskapandi fyrítøkunum, og sleppa føroyskar fyrítøkur undan kostnaðarmiklum ílögum í nýhugsan.

Vandin við at vera ein early adapter er, at ræðið á menningini liggur í fremmandum hondum, og gerast útlitini fyri langtíðar kappingarførið sostatt óviss. Um fyrítøkurnar orsakað av vant- andi nýskapan fella ov langt aftanfyri kapping- arneytarnar, missa tær kappingarførið og gerast minni freistandi fyri íleggjarar.

2 World Economic Forum hevur sett up eina case um ein byggifyrítøku, til tess at rokna út vinnuligt skattastig, og eru tilfeingisgjöld o.a. tiskil ikki íroknaði

3 Ein early adapter er ein, ið er skjótast at taka nýggjastu tøkkin til sín. Slíkur persónur verður eisini kallaður ein trendsetter ella slóðbrótari.

STØRSTU FORÐINGARNAR FYRI FØROYSKU VINNUNA

Stjórar í føroyskum fyrirkum meta, at hesi viðurskifti eru størstu forðingarnar fyri vinnuliga framgongd og eitt hægri kappingarføri

- 1 Óstabilitetur og tung almenn umsiting
- 2 Atgongd til fígging
- 3 Ov lág orka til nýskap

Forðingarnar benda á, at vit í størsta mun kappast um kapital (fíggarligar íløgur) og talent (evnarík og nýhugsandi fólk) til tess at stimbra nýskapan og langtíðar kappingarførið.

Vit kappast í størsta mun við onnur Norðurlond, (Danmark, Noreg, Svøríki, Finnland og Ísland) um talent og kapital úr øllum heiminum, av tí at Føroyar hava líknandi politiska skipan, skúla- og heilsuverk og í stóran mun eisini vøru- og arbeiðsmarknað sum hesi Norðurlondini. Harumframt klára hesi Norðurlondini seg væl í kanningini, og kunnu vit sostatt samanbera okkara úrslit við teirra, fyri at greina hvat vit eiga at gera betri fyri at økja um kappingarførið. Hetta fyri at Føroyar fyrst og fremst kunnu kappast við hesi londini.

Savna okkum um tað, vit fáa gjørt nakað við

World Economic Forum tekur ikki hædd fyri

marknaðarstödd á teimum londunum, ið eru við í kanningini. Marknaðarstödd verður roknað sum heimamarknaður og útflutningsmarknaður. Heimamarknaðurin telur 75% av samlaðu marknaðarstöddini, og útflutningsmarknaðurin telur 25%. Av tí at føroyski heimamarknaðurin er lutfalsliga lítil, trekkir úrslitið av marknaðarstödd samlaða føroyska kappingarførið nógv niður. Vit hava ikki stórvegis ávirkan á stöddina av okkara heimamarknaði, og tiskil er tað umráðandi, at vit savna okkum um tey øki, vit hava ávirkan á, fyri at gera tað meira freistandi at starvast og gera íløgur í Føroyum og soleiðis styrkja langtíðar kappingarførið.

Føroyska kappingarførið við og uttan heima og útflutningsmarknaði

Um stöddin á heima- og útflutningsmarknaði ikki var við í kanningini, so høvdu Føroyar, sum sæst á myndunum, fingið 4,72 stig og ligið á einum 31. plássi, í mun til 4,48 stig og eitt 38. pláss.

Við heima- og útflutningsmarknaði	Pláss / 138	Stig (1-7)	Pláss í 2009
Global Competitiveness Index	38	4,48	79
Evnisyvirlit A: Grundleggjandi viðurskifti	27	5.4	24
Øki 1: Stovnar	16	5.4	25
Øki 2: Infrakervi	47	4.5	33
Øki 3: Makrobúskaparligt umhvørvi	32	5.4	19
Øki 4: Heilsa og fólkaskúli	25	6.3	14
Evnisyvirlit B: Viðurskifti, ið stimbra effektivitetin	52	4.3	73
Øki 5: Hægri útbúgving	36	4.9	38
Øki 6: Vørumarknaðar effektivitetur	39	4.6	66
Øki 7: Arbeiðsmarknaðar effektivitetur	19	4.8	74
Øki 8: Menning av fíggarjarmarknaðinum	26	4.7	84
Øki 9: Tøkniligur førimumur	34	5.2	30
Øki 10: Marknaðarstödd	137	1.4	130
Evnisyvirlit C: Nýskapandi viðurskifti	39	4.0	75
Øki 11: Vinnuligt framkomni	28	4.7	73
Øki 12: Nýskapan	49	3.5	86

Uttan heima- og útflutningsmarknað	Pláss / 138	Stig (1-7)	Pláss í 2009
Global Competitiveness Index	31	4,72	
Evnisyvirlit A: Grundleggjandi viðurskifti	27	5.4	24
Øki 1: Stovnar	16	5.4	25
Øki 2: Infrakervi	47	4.5	33
Øki 3: Makrobúskaparligt umhvørvi	32	5.4	19
Øki 4: Heilsa og fólkaskúli	25	6.3	14
Evnisyvirlit B: Viðurskifti, ið stimbra effektivitetin	52	4.3	73
Øki 5: Hægri útbúgving	36	4.9	38
Øki 6: Vørumarknaðar effektivitetur	39	4.6	66
Øki 7: Arbeiðsmarknaðar effektivitetur	19	4.8	74
Øki 8: Menning av fíggarjarmarknaðinum	26	4.7	84
Øki 9: Tøkniligur førimumur	34	5.2	30
Øki 10: Marknaðarstödd	137	1.4	130
Evnisyvirlit C: Nýskapandi viðurskifti	39	4.0	75
Øki 11: Vinnuligt framkomni	28	4.7	73
Øki 12: Nýskapan	49	3.5	86

1

ÓSTABILITETUR OG TUNG ALMENN UMSITING

Politiskur óstabilitetur, tung almenn umsiting og landsstýris óstabilitetur eru, sambært feroysku vinnuni, triggjar tær størstu forðingarnar fyri vinnuligari framgongd. Samstundis eru hesi økini í nógv størri mun forðingar fyri feroysk vinnulívsfólk enn fyri vinnulívsfólk í hinum Norðurlöndunum, ið eru við í kanningini. Alt er lutfalsligt, og politiskur óstabilitetur í Føroyum er munandi lægri enn politiskur óstabilitetur í øðrum pørtum av heiminum. Hóast hetta metir vinnan, at hetta er ein forðing. Tá vinnan ikki hevur optimalar karmar, ávirkar tað óivað hugin hjá íleggjarum at gera íløgur og hugin hjá talenti at arbeiða í Føroyum.

Tað kundi kanska hugsast, at hesar forðingar í størri mun eru galdandi í fiski- og alivinnuni, men kanningin vísur, at hetta er fatanin javnt býtt á vinnugreinar. Tó er hugsandi, at óvissu karmarnar í fiskivinnuni hava neiliga ávirkan á hugburðin hjá stjórum í øðrum vinnugreinum.

Hugsast kann, at knappligar lógarbroytingar og vantandi politiskar langtíðarsemjur eru millum orsøkirnar til, at vinnan metur politiskan- og landsstýris óstabilitet vera størstu forðingarnar. Karmarnir kring fiskivinnuna hava verið óvissir seinastu mongu árin, og politiskar útsagnir um

útlendskan kapital eru mótsigandi – í fiskivinnuni skal útlendskur kapitalur út, men í alivinnuni er útlendskur kapitalur partvís vælkominn.

Politiskur og landsstýris óstabilitetur skapar óvissu um framtíðina og tarnar í stóran mun nýskaparn. Vinnan hevur sostatt stóran tørv á einum støðugum politiskum umhvørvi og á einari breiðari politiskari semju um eina langtíðar vinnupolitiska strategi. Hetta fyri at fyrbyggja knappligar broytingar í politisku skipanini, ið kunnu hava neiligar avleiðingar á virksemin og íløgur hjá feroyskum fyrirkum.

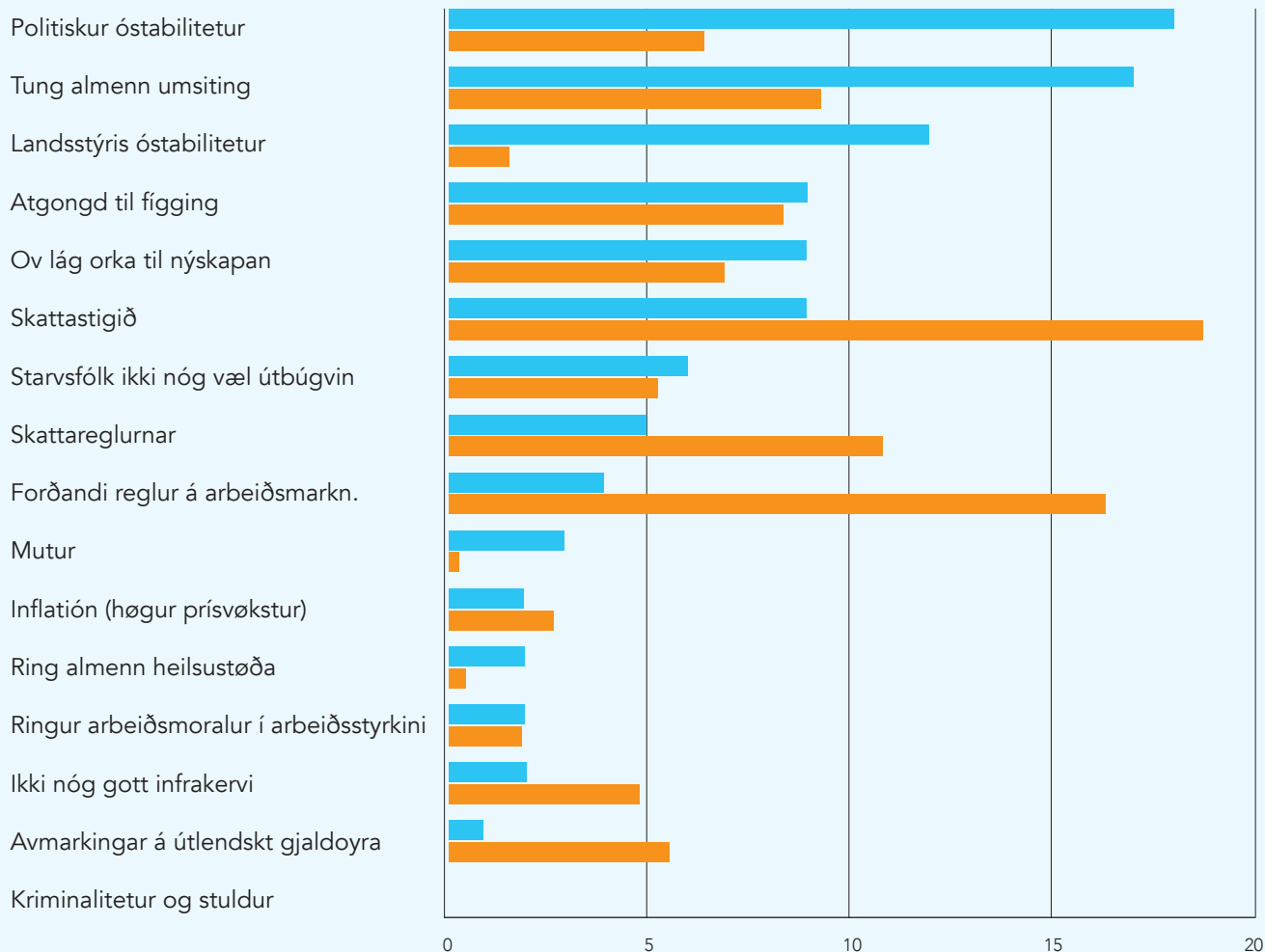
Harumframt kann hugsast, at orsøkin, til at vinnan metir tunga almenna umsiting vera millum størstu forðingarnar, er, at útlendsk (donsk og ES) lóggáva í stóran mun verður sett í verk í Føroyum uttan at verða tillagað stórvegis til feroyska samfelagið.

Trupulleikin við hesum er, at útlendsk lóggáva ofta er gjørd til nógv størri samfeløg enn tað feroyska, og gerst hon tískil sera trupul hjá almennu umsitingini at halda uppi. Harafturat eru feroyskar fyrirkur lutfalsliga smáar við avmarkaðari orku, og er slík lóggáva tískil tung at fylgja.

STØRSTU FORÐINGARNAR FYRI FØROYSKU VINNUNA Í MUN TIL NORÐURLENDSKU VINNUNA

	1	2
Føroyar	Politiskur óstabilitetur	Tung almenn fyrisiting
Danmark	Skattastigið	Skattareglur
Ísland	Avmarkingar á útlendskt gjaldoyra	Skattastigið
Noreg	Skattastigið	Forðandi reglur á arbeiðsmarkn.
Svøríki	Skattastigið	Forðandi reglur á arbeiðsmarkn.
Finland	Forðandi reglur á arbeiðsmarkn.	Skattastigið

STØRSTU FORÐINGARNAR FYRI FØROYSKU VINNUNA Í MUN TIL NORÐURLENSKU VINNUNA

Spurningurin er, um tíðin ikki er búgvín til at endurskoða langtíðar strategiina undir føroyska lógarverkinum. Tað er týðningarmikið at vit smíða føroyska lóggávu við støði í føroyska samfelagnum og halda fokus á tí, sum er gagnligt fyri bæði umsiting og vinnulív: eina lætta umsiting, ið ger tað lætt og freistandi at reka vinnu í Føroyum.

Við politiskum og landsstýris óstabiliteti og tungari almennari umsiting verða framtíðar útlitini hjá føroyskum fyrirkum óviss, og minkar hetta um hugin at gera langtíðar íløgur í nýskapan. Samstundis verður óneyðug orka nýtt til at kunna seg um broytingar í politisku skipanini og tillaga virkseimið eftir hesum – orka, ið kundi verið nýtt til nýhugsan og nýskapan.

3	4	5
Landsstýris óstabilitetur	Atgongd til fígging	Ov lág orka til nýskapan
Forðandi reglur á arbeiðsmarkn.	Atgongd til fígging	Tung almenn fyrisiting
Inflatió	Politiskur óstabilitetur	Atgongd til fígging
Skattareglurnar	Ov lág orka til nýskapan	Tung almenn fyrisiting
Arbeiðsfjöldin ikki nóg væl útbúgvín	Skattareglurnar	Politiskur óstabilitetur
Atgongd til fígging	Skattareglurnar	Tung almenn umsiting

2

ATGONGD TIL FÍGGING

Millum størstu forðingarnar hjá føroysku vinnuni er eisini atgongd til fígging, og er hetta eisini ein forðing, ið sambært úrslitunum frá kanningini er javnt býtt á vinnugreinar. Føroyskar fyrirkæmur eru lutfalsliga smáar, og hava nógvar teirra tørv á fígging, um tær skulu vaksa, gera íløgur í nýskap og økja um kappingarførið.

Fíggjarligar vørur og tænarur eru avmarkaðar og ov kostnaðarmiklar

Tað tykist ikki at vera trupult hjá føroyskum fyrirkæmum at fáa fígging um fíggjarstøðan er í lagi. Heldur bendir á, at fíggjarvinnan ikki í nóg stóran mun veitur tær vørur og tænarur, ið vinnan hevur tørv á, fyri at fyrirkæmurnar í størri mun kunnu gera langtíðar íløgur, eitt nú í realkreditt lán til vinnubygningar ella obligatiónslán við fastari rentu. Samstundis veita fíggjarvinnurnar í hinum Norðurlondunum í størri mun tænarur eftir tørvinum hjá norðurlandskum fyrirkæmum.

Harafturat metir føroyska vinnan, at kostnaðurin fyri fíggjarligar tænarur er ov høgur, og gerst tað sostatt enn truplari hjá føroyskum fyrirkæmum at fáa fígging í Føroyum. Føroyski fíggjarmarknaðurin verður stýrdur av fáum fíggjarstovnum, og avmarkar hetta kappingina um kundarnar, og tørvurin at bjóða út fleiri tænarur og vørur fyri lágan prís minkar. Harumframt hevur útlenski fíggjarmarknaðurin lutfalsliga lítlan kunnleika til føroyska samfelagið, og gerst tað tí trupult hjá føroyskum fyrirkæmum at fáa fígging frá útlenskum fíggjarstovnum.

Av tí at føroyski fíggjarmarknaðurin ikki nøktar tørvin hjá føroyskum fyrirkæmum, mugu tær leita sær fígging hjá útlenskum íleggjarum.

Nú, knappliga 10 ár eftir síðstu fíggjarligu heimskreppuna, er gongdin í heimsbúskapinum aftur

stagnerað⁴. World Economic Forum metir, at hetta fer at hava við sær, at íløguhugurin minkar. Við at gera tað meira freistandi at reka vinnu í Føroyum, verða Føroyar samstundis meira freistandi hjá útlenskum íleggjarum, ið fáa hægri vinningsbýti, tá føroyskar fyrirkæmur klára seg væl.

Útlenskar íløgur stimbra nýskap

World Economic Forum vísir á, at tað er eitt jaligt samband millum ein opnan búskap, nýhugsan og kappingarføri. Opinleiki og samhandil mótvegis umheiminum er samstundis ein fortreyt fyri at tiltrekkja útlenskar íleggjarar.

Útlenskar íløgur kunnu geva føroyskum fyrirkæmum atgongd til nýggjastu tæknina, vitan og nýhugsan, ið stimbrar langtíðar kappingarførið. Tað verður tó ikki mælt til, at útlenskir íleggjarar fáa vald á føroyska náttúruilfeinginum.

Samstundis mugu vit syrgja fyri, at tað er lætt og lønsamt at gera íløgur í Føroyum, m.a. við at veita støðugt politiskt, búskaparligt og makrobúskaparligt umhvørvi. Harafturat er neyðugt at leggja marknaðarføringina tilrættis eftir teimum íleggjarum, ið síggja móguleikar í føroysku vinnuni og samfelagnum. Singapore er eitt gott dømi uppá eitt lutfalsliga lítið land, ið hevur gjørt tað sera freistandi og lætt at gera íløgur í landinum, eitt nú við at veita fyrimunarlig lán til útlenskar íleggjarar og skattafrælsi gjøgnum tvískatta avtalur.

Føroyar hava tvískatta avtalur við øll Norðurlond umframt Stóra Bretland og India. Íleggjarir úr hesum londum gjalda skatt í egnum landi, og ger tað Føroyar meira freistandi hjá slíkum íleggjarum. Tó fáa føroyingar onki í landskassan, tá íleggjarar ikki gjalda skatt í Føroyum.

4 <https://www2.deloitte.com/content/dam/Deloitte/nl/Documents/financial-services/deloitte-nl-fsi-regulatory-outlook-2017-report.pdf> (Vitjað 18.05.17)

Ætlan er í lètuni (juni 2017) um at útihýsa útlendskar íleggjarar frá føroysku fiskivinnuni. Grundgevingin er, at valdið yvir føroyska tilfeinginum verður latið útlendingum, umframt at skattur av møgulgigum vinningi ikki kemur føroyingum tilgóðar.

Føroyska náttúru tilfeingi er stórt, og hava vit møguleika at skapa stóran kappingarfyrir mun til íleggjarar við áhuga fyri hesum. Útlendskir íleggjarar kunnu soleiðis stimbra kappingarfærið hjá føroyskum fyrirkum uttan at fáa vald yvir føroysku fiskivinnuni.

At útihýsa ella avmarka útlendskar íleggjarar avmarkar samstundis møguleikarnir hjá føroyskum fyrirkum at gera íløgur í nýskapan, og síðani eisini møguleikan at stimbra føroyska langtíðar kappingarfærið. Um politiska skipanin veruliga óttast fyri millum annað tunnari kapitalisering og flyting av yvirskotum, eigur at verða byrgt upp fyri hesum í viðkomandi lógum, heldur enn at útihýsa útlendskum íleggjarum fullkomiliga.

3

OV LÁG ORKA TIL NÝSKAPAN

Nýskapan er størsta fortreytin fyri, at vit kunnu kappast við hini Norðurlondini um kapital og talent. Vinnan metur seg hava ov lítla orku til nýskapan, og er hetta ein av størstu forðingunum fyri vinnulívið.

Í mun til hini Norðurlondini avspegla keypsavgerðirnar hjá landsstýrinum ikki nýskapan í líka stóran mun, føroyskar fyrirkur gera færri íløgur í gransking og menning, og samstarvið millum føroyska vinnulívið og granskingarstovnar er verri. Hini Norðurlondini skora millum 4,7 og 5,7 í Nýskapan, í mun til okkara 3,5.

Sjálvsagt er neyðugt, at vit eru kappingarfør á øllum 12 økjum, ið ávirka kappingarførið. Tó eru íløgur í nýskapan átrokandi neyðugar fyri at styrkja langtíðar kappingarførið - bæði frá politisku skipanini og vinnuni. Serliga týðningarmikið er hetta, tá Føroyar, sum hini Norðurlondini, eru ein nýskapanarrikin tjóð sambært WEF.

Samstarv millum vinnuna og politisku skipanina

Neyðugt er við góðum samstarvi og samanspæli millum vinnuna og politisku skipanina, og at partarnir í felag taka ábyrgd og skipa eina langtíðar strategi fyri nýskapan. Føroyska vinnan er drívmeigin aftanfyri føroyska búskapin. Tískil er tað umráðandi, at politiska skipanin skundar undir føroyskar fyrirkur at gera íløgur í nýskapan, og ger tað lætt og lønsamt at reka vinnu í Føroyum. Tá gerst tað meira eggjandi hjá útlenskum íleggjarum og evnaríkum fólki at starvast í Føroyum.

Politiska skipanin kann í stóran mun stuðla føroyskum fyrirkurum og eggja teimum til at gera íløgur í nýskapan, eitt nú við at syrgja fyri einum opnum og ómakaleysum (inn- og) útflutningsmarknaði.

Nýskapan	Pláss av 139	Stig (1-7)
Finland	3	5,7
Svøríki	6	5,5
Danmark	10	5,1
Noreg	12	5,1
Ísland	21	4,7
Føroyar	49	3,5

Føroyski marknaðurin er lutfalsliga lítil, og fyri at slíkar kostnaðarmiklar íløgur skulu gerast lønandi, er ofta neyðugt hjá fyrirkunum at útflyta vørur og tænastrur teirra til størri marknaðir. Harumframt kann landsstýrið eggja til nýskapan við at gera tað møguligt hjá føroyskum fyrirkurum at trekkja íløgur í nýskapan frá í skatti, sum millum annað verður gjørt í Noregi⁵. Hetta hevði givið fyrirkunum størri fíggarliga orku, ið kann nýtast til íløgur í nýskapan.

Hinvegin má vinnan í størri mun taka ábyrgd av teimum økjum, ið hon hevur ávirkan á, eitt nú gera íløgur í menning og eftirútbúgving av starvsfólkum til tess at stimbra nýskapan og kappingarførið.

Samstarv millum vinnuna og skúlaverkið

Ein annar máti at stimbra nýskapan er við samstarvi og samanspæli millum vinnuna og granskingarstovnar/skúlaverkið. Tey, ið eru á granskingarstovnum og undir lesnaði, hava góða teoretiska vitan og hug at royna hesa í praksis. Samstundis hava fyrirkurnar tørv á orku. Við at seta lesandi í starv hava fyrirkurnar møguleika at fáa íkast og nýhugsan frá teimum lesandi, ella møguleikan at fáa tey lesandi at gera fysisitarligar uppgávur, ið ger tað møguligt hjá starvsfólki í fyrirkuni at arbeiða meir við nýhugsan og nýskapan. Harumframt fáa tey lesandi arbeiðsroyndir og eru meira búgvín at koma út á arbeiðsmarknaðin eftir lokna útbúgving.

5 <http://www.forskningsradet.no/en/Funding/SkatteFUNN/1210046496812> (Vitjað 07.06.17)

Fyrir tøkun má sjálv taka stig til at fáa akademikarar frá granskingarstovnum ella starvslesandi frá skúlaverkinum umframt at hava eina greiða ætlan fyri, hvussu hesi kunnu stimbra nýhugsan og nýskapin í fyrirtøkuni.

Politiska skipanin kann stuðla nýskapin við m.a. at gjalda helmingin av lönini hjá akademikarum, eitt átak, ið ikki er óvanligt í hinum Norðurlondunum.

Í veruleikanum kann tað gerast trupult hjá fyrirtøkunum at fáa hóskaði starvslesandi, orsakað av avmarkaðum vinnuvendum útbúgvungum. Føroya Handverksmeistarafelag vísir í nýggjari kanning á, at vinnan hevur stóran tørv á fleiri handaligum útbúgvungum til tess at fáa skikkað starvsfólk.

Tørvur er á einum sterkum samstarvi millum vinnuna og útbúgvingarstovnarnar til tess at stimbra nýskapin. Á *leinkjan.fo* kunnu lesandi í Føroyum fáa ein mentor, ið er ein, ið arbeiðir í privata vinnulívinum í Føroyum. Hetta er ein avbera góður møguleiki hjá teimum lesandi at koma nærri arbeiðsmarknaðinum og hjá privatu fyrirtøkunum at stimbra talent í Føroyum. Harumframt kann vinnan stuðla og stimbra fleiri vinnuvendum útbúgvungum, gera íløgur í gransking á skúlum, granskingartólum, undirvísingarløsum o.a.

Samstarv millum fyrirtøkur

Føroyskar fyrirtøkur eru lutfalsliga smáar, og fáar teirra eru virknar gjøgnum alla virðisketuna, umframt at fáar hava ræðið á altjóða útbreiðsluni av vørum og tænastrum teirra. Í tyssum (clusters) samstarva fyrirtøkur og veitarar um sniðgeving, framleiðslu, marknaðarføring, sølu osfr., og gevur tað tí einstøku fyrirtøkuni møguleika at leggja dent á tey øki í virðisketuni, ið hon megnar best. Á hendan hátt økist effektiviteturin hjá einstøku fyrirtøkuni, og kappingarførið hjá øllum fyrirtøkunum styrkist.

Tyssi kunnu geva avbera góðar vakstrarmøguleikar fyri smáar fyrirtøkur við avmarkaðum kapitali og talenti. Faroe Islands Maritime Services røkir felags áhugamál hjá føroyskum fyrirtøkum, ið veita

tænastrum til maritima øki, og virkar sum eitt tyssi í mun til at promovera føroyskar fyrirtøkur, millum annað á útlenskum messum⁶. Kanningin vísir tó at vinnan ikki metur tyssi vera nógv útbreidd í Føroyum.

Talent stimbra nýskapin

Talent (evnarík og nýskapandi fólk) eru í stóran mun fortreyt fyri, at føroyskar fyrirtøkur gerast nýskapandi og sostatt meira kappingarførar. Umráðandi er bæði at skapa talentir í gjøgnum skúlagongd og starvslesnað, varðveita føroysk talent í Føroyum og tiltrekkja útlensk talent til Føroya.

Føroyska vinnan metir ikki, at skúlaverkið í nóg stóran mun nøktar tørvin hjá vinnuni. Harumframt metir vinnan ikki, at náttúruvísindafólk og verkfrøðingar í nóg stóran mun eru tøk á arbeiðsmarknaðinum, hóast methøgan fólkavøkstur og lágt arbeiðsloysi. Hetta bendir á, at tørvurin eftir útlenskum talenti er lutfalsliga stórur.

Útboðið av hægri lesnaði er vaksið munandi seinastu árin, og talið av ungum, ið velja Føroyar fram um Danmark og onnur lond, er støðugt vaksandi⁷. Tað kann tískil hugsast, at fleiri evnarík fólk verða tøk í Føroyum í framtíðini.

Av tí at vit eru eitt lítið samfelag, eru vit í harðari kapping við hini Norðurlondini um talent. Danmark, Svøríki, Noreg og Finnland eru øll í topp 10, tá tað snýr seg um at skapa, tiltrekkja og varðveita talent, sambært The World Talent-Competitiveness Index⁸. Føroyar eru ikki við í kanningini um talent-kappingarførið, men vit kunnu hyggja eftir, hvussu hini Norðurlondini klára seg so væl og læra av teimum.

Fyri at gera tað freistandi og stimbrandi at starvast í Føroyum, er aftur her neyðugt við góðum samstarvið millum vinnuna og politisku skipanina:

- *Vinnan* má gera íløgur í starvsfólkamenning og -eftirútbúgving, geva starvsfólkum størri rásarúm og eggja til nýskapin, syrgja fyri at lønin fylgir framleidni og skapa eitt smidligt og flytført arbeiðsumhvørvið.

6 <http://www.maritime-services.com/faroe-islands-maritime-services/> (Vitjað 30.06.17)

7 https://setur.fo/page-samples/news/news-single/news/fleiri-vilja-lesa-i-foeroyum-1/?tx_news_pi1%5Bcontroller%5D=News&tx_news_pi1%5Baction%5D=detail&cHash=9165fedb61724c6c439c5a0793149887 (Vitjað 12.06.16)

8 <https://www.insead.edu/sites/default/files/assets/dept/globalindices/docs/GTCI-2017-report.pdf> (Vitjað 11.06.17)

- *Politiska skipanin* má syrgja fyri vinnuvendum útbúgvingum og skapa umstøður, ið stimbra samstarv og samanspæl millum vinnuna, tey lesandi og akademikarar, einari gagnligari og kappingarførari skattaskipan, einum fleksiblum arbeiðsmarknaði, ið ger tað lætt og trygt at arbeiða í Føroyum, umframt einum góðum infrakervi, ið ger tað lætt at ferðast bæði í Føroyum og til úrheimin.

Hóast vinnan metir, at tørvur er á fleiri vinnuvendum útbúgvingum, hava vit í Føroyum í nógv størri mun raðfest iløgur í handaligar útbúgvingar enn hini Norðurlondini. Hini Norðurlondini hava stóran tørv á slíkari arbeiðsmegi, og gevur tað okkum ávísan kappingarfyrirun. Hinvegin síggja vit, at nógvir føroyingar við handaligum útbúgvingum fara til Noregs at arbeiða orsakað av lægri inntøkuskatti, og missa vit sostatt bæði talent og kappingarfyrirun.

Inntøkuskatturin er lutfalsliga høgur í Føroyum, og meta fyrítøkur í øllum føroyskum vinnugreinum hetta vera ein av størstu forðingunum fyri vinnuligari framgongd. Skiljast skal ímillum vinnuskatt og inntøkuskatt; vinnuskatturin í Føroyum er 20,47%². Hetta er væl lægri enn í hinum Norðurlondunum, og hava vit sostatt ein kappingarfyrirun á hesum økinum í mun til at tiltrekkja útlenskar iløgur.

Hinvegin metur vinnan, at inntøkuskatturin er ein stór forðing í mun til at varðveita dugnalig fólk í Føroyum og tiltrekkja útlenskt talent til Føroyar. Skipanin tykist ófullkomin við tí, at umleið 7% (tøl frá 2013) av føroyingum arbeiða og gjalda inntøkuskatt uttanlands, samstundis sum tey nýta almennar veitingar í Føroyum ókeypis – veitingar, ið eru fíggaðar av føroyingum, ið gjalda skatt í Føroyum. Neyðugt er at tillaga skattaskipanina eftir verandi umstøðum. Tað kann verða gjørt við at minka inntøkuskattin og hækka brúkaragjöld á almennum veitingum. Sostatt gjalda allir føroyingar fyri tær almennu veitingar, ið tey nýta.

Talent er so mikið flytbart, at tað átti ikki at verið stórir munur á at fáa talent úr USA ella Kina hendanvegin. Tó skulu fólk, ið búgva uttanfyri ES ígjøgnum eina drúgva gongd fyri at fáa arbeiðs- og upphaldsloyvi í Føroyum, og er hetta ein stór forðing fyri, at tiltrekkja ikki-ES talent til Føroya. Tað ræður um at gera tað lætt, lønsamt og áhugavert hjá teimum, ið koma til Føroya at

starvast. Samstundis má marknaðarføringin av Føroyum sum heimsins besta arbeiðspláss vera málrættað teimum, ið okkum tørvar. Tað gerst við at samskipa tað, ið tiltrekkir hesi talentini, í mun til hvat fyrítøkur kunnu bjóða teimum. Tað kundi eitt nú verið høg løn, avbjóðandi starv við altjóða móguleikum, eitt trygt samfelag við nærum ongum kriminaliteti og hóttað um yvirgang, burðardygt umhvørvi, góð javnvág millum arbeiðslív og frítíð og góð ansingarpláss og frítíðarítriv til børn hjá talentum og so framvegis.

Nýggjasta tæknin mennir nýskapan

Eitt av 12 økjum, ið stimbrar kappingarførið, er tækniligur førimumur. Umráðandi er, at fylgja við og heysta fyrimumirnar, ið fylgja við tækniligari menning. Tækniligur førimumur mennir tey føroysku talentini, Føroyar gerast meira freistandi hjá útlenskum talenti og íleggjarum, og móguleikin at menna nýskapan økist harvið.

Verkætlanin „Talgildu Føroyar“ fer óivað at gera almennu fyrisitingina lættari og meira effektiva, og verður tað vónandi lættari at reka vinnu í Føroyum og soleiðis meira freistandi hjá útlenskum íleggjarum og talenti.

Nýggjasta tæknin kemur í høvuðsheitum til Føroya orsakað av iløgum hjá føroyskum fyrítøkum – ikki útlenskum. Við at skapa eitt freistandi umhvørvi fyri útlenskar íleggjarar, økist samstundis móguleikin fyri at fáa nýggjastu tæknina, íkast og nýskapan til Føroyar.

NIÐURSTØÐA OG TILMÆLI :

FØROYSKA KAPPINGARFØRIÐ ER STYRKT MUNANDI

og vit eru avgjørt kappingarfør á nógvum økjum

Vit klára okkum væl á teimum grundleggjandi økjum, ið eisini eru fortreytir fyri, at vinnan hevur góðar umstøður at reka vinnu. Tó er nýskapan størsta fortreytin fyri, at styrkja føroyska langtíðar kappingarførið.

Størstu forðingarnar fyri føroyskt vinnulív eru politiskur óstabilitetur, tung almenn umsiting, landsstýris óstabilitetur, atgongd til fígging, ov lág orka til nýskapan. Samstundis geva forðingarnar ábendingar um, at føroyska vinnan hevur stóran tørv á kapital og talent til tess at stimbra nýskapan og økja um kappingarførið.

Fyri at bøta um hesar forðingar, stimbra langtíðar kappingarførið og gera tað meir eggjandi at reka vinnu í Føroyum, mælir Føroya Arbeidsgevarafelag til eitt tættari samstarv millum vinnuna og politisku skipanina, til tess at skipa eina langtíðar vinnupolitiska strategi.

Fyri at gera almennu umsitingina lættari verður mælt til at tillaga føroyska lóggávu til føroyska samfelagið í størri mun. Harumframt at politiska skipanin veitir fyrirkum bindandi forhondsgóðkenningar tá tær ætla at byggja út og annað.

Fyri at gera tað fíggarliga eggjandi at reka vinnu í Føroyum verður mælt til at veita fyrirkum størri útboð av fígging og atgongd til váðafúsan kapital.

Til tess at stimbra nýskapan og styrkja føroyska kappingarførið verður eisini mælt til, at økja samstarvið millum vinnuna og skúlaverkið, millum fyrirkur (tyssi) og millum etableraðar fyrirkur.

Eitt sterkari kappingarførið er tengt at nýskapandi evnunum hjá føroyskum fyrirkum. Fyri at økja um nýskapan hava føroyskar fyrirkur tørv á kapital og talent. Neyðugt er tí at gera tað lættari hjá fyrirkum at tiltrekkja og varðveita bæði føroysk og útlendsk talent til Føroyar, eitt nú við at lækka inntøkuskattin og hækka brúkaragjöld. Samstundis mugu fyrirkurnar gera størri íløgur í menning og eftirútbúgving av starvsfólkum, og á tann hátt gera tað meir eggjandi hjá talentum at starvast í Føroyum. At enda er umráðandi at keypsavgerðirnar hjá fyrirkunum og politisku skipanini avspegla nýskapan og stuðla føroyskum fyrirkum.

ÁSTØÐI:

Kanningin fevnir um tveir partar, fyri at koma fram til samlaða úrslitið fyri føroyska kappingarførið; spurnarbløð og dáta.

64% av teimum, ið fingið spurnarblað sendandi, svaraðu. Tilsamans 92 føroyskar fyrítøkur við fleiri enn 20 starvsfólkum fingi spurnarblað sendandi. Av hesum svaraðu 3 fyrítøkur úr ferðavinnuni, 6 fyrítøkur úr fíggarvinnuni, 10 fyrítøkur úr byggivinnuni, 15 fyrítøkur úr fiski- og framleiðsluvinnuni og 25 fyrítøkur úr tænavinnuni.

Spurnarblaðið fevnir um 83 spurningar. Umframt hetta vórðu 34 spurningar svaraðir við at nýta dáta frá m.a. Hagstovuni, TAKS og Almannaverkinum.

Úrslitið av kanningini vísur eina framgongd áljóðandi 0,5 %-stig síðan 2009, bæði í mun til, hvussu stjórar í føroyskum fyrítøkum meta støðuna vera, og í mun til, hvat hagtølini vísa.

VIÐGERÐ:

Hædd skal takast fyri, at partur av úrslitinum í kanningini er grundað á spurnarbløð, ið stjórar í størstu føroysku fyrítøkunum hava svarað¹⁰, umframt hagtøl frá millum øðrum Hagstovuni og TAKS. Sostatt eru tað subjektivar støðumetingar hjá stjórum í føroyskum fyrítøkum, ið meta, at tað er politiskur og landsstýris óstabilitetur og tung almenn umsiting í Føroyum, umframt at fyrítøkurnar hava ov lága orku til nýskapan, og at hetta er ein forðing fyri vinnulívið. Samstundis er greitt, at í mun til politiskan óstabilitet í londum har kríggj herja, og tunga almenna umsiting í londum har mutur er vanligt, er politiska umhvørvið í Føroyum ógvuliga støðugt og almenna umsitingin ikki tung.

Fyri at kunna samanbera úrslitini millum lond, hevur World Economic Forum leistir fyri at rokna fleiri av dátú spurningunum. Nærri lýsing av hesum kann sggjast á www.weforum.org.

10 Fyrítøkur við fleiri enn 20 starvsfólkum

